

ÖĞRETMENLERİN UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK TUTUM, PSİKOLOJİK SAĞLAMLIK VE YAŞAM DOYUMU DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

(Araştırma Makalesi)

Mehmet Cahit MARANGOZ (*) - Mithat ELÇİÇEK (**) - Ata PESEN (***)
Hüsamettin ERDEMCI (****)

Öz

Bu çalışmanın amacı öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Çalışma nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama deseni ile yürütülmüştür. Araştırma 2020-2021 eğitim-öğretim yılı içerisinde Türkiye'nin doğusunda bulunan bir il merkezindeki özel ve resmi eğitim kurumlarında görev yapan 246 öğretmen ile yürütülmüştür. Örneklem sürecinde olasılığa dayalı olmayan yöntemlerinden uygun örneklem yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak uzaktan eğitime yönelik tutum ölçeği, kısa psikolojik sağlamlık ölçeği ve yaşam doyumu ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin analizi bağımsız örneklem t-testi, ANOVA, pearson çarpım momentler korelasyon katsayısı ve regresyon analizi ile yapılmıştır. Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin pandemi döneminde uzaktan eğitime yönelik tutumları düşük, psikolojik sağlamlık düzeyleri yüksek ve yaşam doyumu düzeyleri ise orta düzeydedir. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum ile yaşam doyumu düzeylerine ait puanlar cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermezken, psikolojik sağlamlık düzeyleri erkek öğretmenler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Bununla birlikte okul kademesi değişkeni öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeylerinde anlamlı bir farklılığa neden olmamaktadır. Ayrıca öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum düzeyleri ile

*) Öğretmen, MEB, Siirt Merkez Osman Demir Ortaokulu, (e-posta: cahitgs@gmail.com)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0850-2251>

***) Dr. Öğr. Üyesi, Siirt Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarım Ana Bilim Dalı (e-posta: mithat_elcicek@siirt.edu.tr)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1845-7271>

****) Doç. Dr., Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı (e-posta: atapesen@siirt.edu.tr), ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1676-7444>

*****) Dr. Öğr. Üyesi, Siirt Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi, Grafik Tasarım Ana Bilim Dalı (e-posta: husamerdemci@siirt.edu.tr)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8889-5587>

psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında düşük düzeyde, negatif ilişkinin olduğu, uzaktan eğitime yönelik tutum düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif ve anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca psikolojik sağlamlığın uzaktan eğitime yönelik tutum üzerinde dolaylı etkisinin anlamlı olduğu, dolayısıyla da yaşam doyumunun psikolojik sağlamlık ile uzaktan eğitime yönelik tutumla ilişkisine aracılık ettiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, Tutum, Psikolojik sağlamlık, Yaşam doyumu, Öğretmenler.

An Investigation on Attitude, Psychological Resilience and Life Satisfaction Levels of Teachers Towards Distance Education

Abstract

The aim of this study is to investigate attitude, psychological resilience and life satisfaction levels of the teachers towards distance education in terms of different variables. The current study was carried out by applying correlational survey model, which is one of quantitative research methods. The research was conducted with 246 teachers, who worked at state and private educational institutes during 2020-2021 educational year in a city center locating in the eastern part of Turkey. Convenience sampling, one of nonrandom sampling methods, was applied during sampling process. Manner towards distance education scale, short psychological resilience scale, and life satisfaction scale were used as data gathering tools. The results obtained from this study were analyzed by applying independent samples t-test, ANOVA, Pearson product-moment correlation coefficient, and regression analysis. According to the results of the current research, during pandemic, manner of the teachers towards distance education was low, their psychological resilience levels were high, and life satisfaction levels were medium. While the teachers' manner towards distance education and their life satisfaction level scores did not have considerable differences in terms gender, their psychological resilience levels showed considerable differences on behalf of male teachers. Nevertheless, school grade variable caused significant differences in the teachers' attitude, psychological resilience, and life satisfaction levels towards distance education. Besides, it was concluded that there is a negative relation at low level between the teachers' attitude levels towards distance education and psychological resilience levels; and, there is a positive at low level and significant relation between attitude levels towards distance education and life satisfaction levels. Additionally, it was found out that indirect effect of psychological resilience on attitude towards distance education is significant; so, life satisfaction mediates the relation between psychological resilience and attitude towards distance education.

Keywords: Distance education, Attitude, Psychological resilience, Life satisfaction, Teachers.

1. Giriş

2020 yılı başında tüm dünyayı etkisi altına almaya başlayan Covid-19 salgını insanlık tarihi boyunca karşılaşılan önemli krizlerden biridir. Covid-19 salgını dünya genelinde başta sağlık olmak üzere finans, eğitim ve sosyal hayat gibi pek çok alanda önemli değişimlere yol açmıştır (Alpago ve Alpago, 2020). Bu değişimlerden en çok etkilenen alanlardan biri de şüphesiz ki eğitimidir (Upoalkpajor ve Upoalkpajor, 2020). Tüm dünyanın Covid-19 ile mücadele verdiği bu dönemde UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) verilerine göre, salgın süresince 172 ülkede toplam 1 milyar 646 milyon öğrencinin etkilendiği rapor edilmiştir. Bu veriler dünyadaki öğrencilerin yüzde 91'inden fazlasının pandemi sürecinden etkilendiği anlamına gelmektedir. Doğal olarak tüm dünyada olduğu gibi ülkemiz de bu salgından etkilenmiştir (Akbulut, Şahin ve Esen, 2020; Balci ve Çetin, 2020). Bu etkileri azaltma için acil durum senaryoları devreye alınmış ve eğitim faaliyetlerinin uzaktan eğitim yoluyla yürütülmesi kararlaştırılmıştır. Böylece uzaktan eğitim deneyimi olan, olmayan tüm öğrenci ve öğretmenler bir anda kendilerini uzaktan eğitim faaliyetlerinin içinde bulmuştur.

Uzaktan eğitim asırlar öncesinden günümüze uzanan, içinde bulunduğu dönemin mevcut teknolojilerini pragmatist bir yaklaşımla kullanan, öğrenen-öğreten ve öğrenme kaynakları arasındaki sınırları kaldıran disiplinler arası bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır (Bozkurt, 2017; Elçiçek, 2021a). Bu yaklaşım bilginin belirli bir merkezden farklı yerlerde yaşayan çok sayıda öğrenciye ulaştırılmasına aracılık etmektedir. Ancak pandemi gibi önceden kestirilmesi mümkün olmayan kriz zamanlarında uzaktan eğitim bir tercih olmaktan çıkıp zorunluluk haline dönüşmektedir (Elçiçek, 2021b). Özellikle yüz yüze eğitimin mümkün olmadığı durumlarda uzaktan eğitim önemli bir alternatif olarak değerlendirilmektedir (Bozkurt, 2020). Çünkü uygun koşulların sağlanmadığı durumlarda eğitimde fırsat eşitliğini sağlamanın en pratik yollarından biri de uzaktan eğitimidir (Veletsianos, 2010). Bu nedenle başlarda uzaktan eğitim provası olarak nitelenen pandemi süreci, zorunlu uzaktan eğitim sürecine dönüşmüştür.

Uzaktan eğitimin zorunluluk haline geldiği pandemi sürecinde, hedeflenen başarıya ulaşılmasında çeşitli dinamikler önemli rol oynamaktadır (Koca ve Tural, 2021). Bu dinamiklerden biri de uzaktan eğitim sürecinin önemli aktörleri olan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarıdır (Ağır, 2007). Araştırmalar gösteriyor ki, zorunlu uzaktan eğitim sisteminin önemli öznesi konumundaki öğretmen ve öğrenciler bu süreçte önemli deneyimler edinmiştir (Aydemir, 2021; Yolcu, 2020). Bu deneyimlerine bağlı olarak uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının belirlenmesi uzaktan eğitim sürecinin yönetimi konusunda önemli ipuçları sağlayacaktır. Bununla birlikte öğretmenlerin bu süreci deneyimlerken yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlarla başa çıkma noktasında sergiledikleri çabalar psikolojik sağlık düzeyleri ile yakından ilgilidir (Doğan, 2015). Psikolojik sağlık sosyal sınırlılıklar veya ciddi olumsuz koşullar altında bireyin hayat görevlerine "başarılı" şekilde uyum sağlamasıdır (Kararımak, 2006). Başka bir ifadeyle psikolojik sağlık, bireyin karşılaşmış olduğu istenmeyen durumlar karşısında uyum gösterme

ve mücadele etme yeteneğidir (Block ve Kremen, 1996; Sameroff, 2005) Bu bağlamda Stewart, Reid ve Mangham (1997) psikolojik sağlamlığı olumsuz durumlar karşısında var olan problemlerle başa çıkabilmek için bireyin öznel kapasitesinin ve yeterlilik algısının etkili olduğunu söyler. Kişinin bu öznel yeterlik düzeyinin ise çevresel faktörler yoluyla değişebileceğini ifade eder.

İnsanlar pandemi durumunda ağır hastalık tehdidi karşısında, kendilerini güvende hissetmek isterler. Bu güvende hissetme isteği kişinin yaşam kalitesini önemli ölçüde etkilemektedir. Yaşam kalitesi insanların mutlu olması ve hayatlarının anlam kazanmasında önemli bir ölçüttür (Baş, 2019). Bu ölçüt ise insanların sahip olması gereken bazı temel unsurlar ile değerlendirilmektedir. Bu unsurların başında yaşam doymu gelmektedir (Dağlı ve Baysal, 2016). Yaşam doymu bireyin bu hayattaki temel arayışlarından biridir (Kapıkıran ve Yağcı, 2012). Her ne kadar yaşam doymu bilişsel bir kavram olarak değerlendiriliyor olsa da bireyin sahip olduğu yaşam şartları arzu ettiği koşulların altında kalırsa yaşam doymu düzeyi zayıflar. Şayet bireyin sahip olduğu yaşam şartları arzu ettiği koşulların üzerine çıkarsa o zaman da yaşam doymu düzeyi yükselir. Bireyin istediği yaşam ölçütleriyle uyuşması durumunda ise yaşam doyumunun sağlandığı anlamına gelir. Ancak unutulmaması gerekir ki yaşam doymu üzerinde birçok biyolojik ve psikolojik faktörün etkisi bulunmaktadır (Sabancı ve Çekiç, 2019). Hayattan zevk almak ve mutlu olmak, anlamlı hayat sürmek, bir hedefe sahip olmak, olumlu benlik, ekonomik bağımsızlık, barınma ve güvenlik gibi pek çok faktör örnek olarak gösterilebilir (Özkul ve Cömert, 2018).

Bu bağlamda pandemi döneminde mesleki alışkanlıkların dışına çıkarak farklı bir döneme uyum sağlamak zorunda kalan öğretmenlerin toplumsal yaşam içindeki kritik konuları göz önünde bulundurulduğunda psikolojik sağlamlık ve yaşam doymu düzeylerinin incelenmesi önem arz etmektedir. Ayrıca öğretmenlerin zorunlu uzaktan eğitim deneyimlerine bağlı olarak uzaktan eğitime ilişkin tutumlarının belirlenmesi uzaktan eğitim dinamikleri açısından önemlidir. Buradan hareketle bu çalışmada pandemi dönemindeki öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doymu düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, pandemi döneminde öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doymu düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu temel amaç çerçevesinde aşağıdaki alt problemlere cevaplar aranmıştır:

1. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doymu düzeyleri nedir?
2. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doymu düzeyleri:
  - a) Cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

- b) Görev yaptıkları okul kademesine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
  - c) Mesleki deneyimlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
  - d) Algıladıkları teknolojik beceri düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
  4. Yaşam doyumu, öğretmenlerin psikolojik sağlamlıkları ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişkiye aracılık eder mi?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, pandemi döneminde öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelenmeyi amaçlamaktadır. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeyleri olduğu gibi betimlenerek bu düzeylere etki eden değişkenlerin ilişki ve dereceleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu nedenle araştırmada nicel araştırma yaklaşımına dayalı genel tarama modellerden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bilindiği üzere tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde var olan bir olay ya da durumu olduğu gibi değiştirmeden tasvir etme; ilişkisel tarama modeli ise ilişkileri ve bağlantıları birbiri ile anlamlı bir şekilde inceleme özelliği taşımaktadır (Karasar, 2016). Bu yönüyle değerlendirildiğinde seçilen yöntemin araştırma problemine uygun olduğu söylenebilir.

2.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, 2021 yılında Türkiye'nin doğusunda bulunan bir il merkezine bağlı resmi ve özel eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklemine ise il merkezinde görev yapan toplam 246 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma örnekleminin belirlenmesinde olasılığa dayalı olmayan örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Uygun örnekleme yönteminde, araştırma amacına uygun katılımcılara kolay ulaşılabilmektedir. Bu sayede maliyet ve zaman gibi faktörlerden tasarruf sağlanmaktadır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012). Araştırma örneklemine seçilen katılımcılara ait demografik özellikler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Değişkenler	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kadın	145	58,9
	Erkek	101	41,1
Okul Kademesi	Anaokulu	18	7,3
	İlkokul	85	34,6
	Ortaokul	109	44,3
	Lise	34	13,8
Mesleki Deneyim	0-5 yıl	120	48,8
	6-10 yıl	51	20,7
	11-15 yıl	43	17,5
	16-20 yıl	16	6,5
	20 yıl ve üzeri	16	6,5
Teknolojik Beceri Düzeyi	Düşük	15	6,1
	Orta	123	50,0
	Yüksek	108	43,9

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan katılımcıların 145'inin kadın (% 58,9) ve 101'inin (% 41,1) erkek olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden 18'i (% 7,3) anaokulunda, 85'i (% 34,6) ilkokulda, 109'u (% 44,3) ortaokulda, 34'ü (% 13,8) lisede görev yapmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcılardan mesleki deneyimi 0-5 yıl arasında olan 120 (% 48,8), 6-10 yıl arasında olan 51 (% 20,7), 11-15 yıl arasında olan 43 (% 17,5), 16-20 arasında olan 16 (% 6,5), 20 yıl üzerinde olan 16 (% 6,5) öğretmen bulunmaktadır. Öğretmenlerden 15'i (% 6,1) teknolojik beceri düzeyi açısından kendisini zayıf, 123'ü (% 50) orta ve 108'i (% 43,9) yüksek olarak tanımlamaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Çalışma kapsamında elde edilen tüm veriler aşağıdaki ölçme araçları vasıtasıyla toplanmıştır:

a) Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formunda, katılımcıların cinsiyetleri, çalıştıkları eğitim kademesi, mesleki kıdemleri ve teknolojik beceri düzeyleri ile ilgili bağımsız değişkenlere ilişkin sorular yer almaktadır.

b) Uzaktan Eğitim Tutum Ölçeği (UETÖ): Katılımcıların uzaktan eğitime yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Ağır (2007) tarafından geliştirilen UETÖ kullanılmıştır. Ölçek 21 maddeden oluşmakta ve 5'li likert tipinde puanlanmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0.85 olarak bulunmuştur. Ölçeğin bu araştırma kapsamında toplanan veriler üzerinde hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0.90'dır.

c) **Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği (KPSÖ):** Katılımcıların psikolojik sağlık düzeylerini ölçmek amacıyla Smith ve ark., (2008) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlaması Doğan (2015) tarafından yapılan KPSÖ kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı 0.83 olarak bulunmuştur Ölçeğin bu araştırma kapsamında toplanan veriler üzerinde hesaplanan iç tutarlık katsayısı 0.89'dur.

d) **Yaşam Doyumu Ölçeği (YDÖ):** Katılımcıların yaşam doyumu düzeylerini ölçmek amacıyla Diener ve diğ., (1985) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlaması Dağlı ve Baysal (2016) tarafından yapılan YDÖ kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı değerinin 0.88 olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin bu araştırma kapsamında toplanan veriler üzerinde hesaplanan iç tutarlık katsayısı 0.85'tir.

2.4. Veri Toplama Süreci

Araştırma ile ilgili gerekli izinler alındıktan sonra ilgili okullara gidilerek, okul idarecileri ve rehber öğretmenler bilgilendirilmiştir. Öğretmenlere araştırmaya katılmanın gönüllü olduğu, verilen cevapların gizli kalacağı, verilerin araştırma amacı dışında kullanılmayacağı hakkında bilgi verilmiştir. Tüm öğretmenler araştırmaya kendi istekleriyle katılmıştır. Araştırmanın veri toplama araçları 267 öğretmene uygulanmıştır. Eksik ya da hatalı doldurulan 21 ölçme aracı araştırmaya dâhil edilmeyerek toplam 246 ölçme aracından toplanan veriler araştırma kapsamında çözümlenmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Bu çalışmada, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlık ve yaşam doyumu düzeylerini belirlemek için aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri dikkate alınmıştır. Bu değerler; "1-1.79 arası" çok düşük, "1.80-2.59 arası" düşük, "2.60-3.39 arası" orta, "3.40-4.19 arası" yüksek ve "4.20-5.00 arası" ise çok yüksek düzey olarak yorumlanmıştır. Fark analizleri yapmadan önce araştırma verileri için normallik testi yapılmıştır. Buna göre tek değişkenli normallik belirlemeye yönelik yapılan analizler sonucunda, çarpıklık (skewness) değerlerinin -0.271 ile -0.038 arasında değiştiği; basıklık (kurtosis) değerlerinin ise -0.225 ile 0.545 arasında değiştiği saptanmıştır. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 1 aralığında olmasının normallik varsayımı için yeterli olduğu dikkate alınarak verilerin normal dağılım gösterdiğine karar verilmiştir. Dolayısıyla cinsiyet değişkeni için bağımsız örneklem t-testi; okul kademesi, mesleki deneyim ve teknolojik beceri düzeyi için ise ANOVA testi kullanılmıştır. Ayrıca, bağımlı değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek için regresyon analizi ve pearson çarpım momentler korelasyon katsayıları incelenmiş ve bu katsayılar '0.00-0.29 arası' düşük, '0.30-0.69 arası' orta, '0.70-1.00 arası' yüksek düzeyde ilişki olarak yorumlanmıştır (Büyüköztürk, 2016).

2.6. Araştırma Etiği

Bu araştırma, akademik disiplin ve etik çalışma ilkelerine uygun bir şekilde hazırlanmıştır. Araştırma süreci boyunca yayın disiplini ve ilkelerine uyulmuş olup bu çalışmada evrensel etik değerlere ait sorumluluklara dikkat edilmiştir. Siirt Üniversitesi Etik Kurulu'nun 01.07.2021 tarih ve 172 toplantısıyla "Özel Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi" başlıklı etik kurul raporu alınmıştır. Yeterli sayıda özel eğitim kurumlarında görev yapan öğretmene ulaşılamayınca örneklem çeşitlenmesi yoluna gidilmiş ve il merkezinde görev yapan toplam 246 öğretmenden veri toplanmıştır. Araştırmanın katılımcıları gönüllülük esasına dayalı olarak çalışmaya katılmıştır. Araştırmada elde edilen tüm bilgiler kişisel bilgilerin güvenilirliği açısından gizli tutulmaktadır. Araştırmacıların görev yaptıkları üniversiteden Etik Kurulundan etik kurul izinleri alınmıştır.

3. Bulgular

Araştırma kapsamında ele alınan alt problemlere ilişkin bulgular başlıklar halinde aşağıda sunulmuştur. "öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeyleri nedir?" alt problemine ilişkin öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum (UETÖ), psikolojik sağlamlık (KPSÖ) ve yaşam doyumu (YDÖ) düzeylerine ait betimsel istatistikler Tablo2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, Psikolojik Sağlamlık ve Yaşam Doyumu Düzeylerine Ait Betimsel İstatistikler

Ölçekler	N	$\bar{x}$	s	Çarpıklık	Basıklık
UETÖ	246	2,45	,559	-,182	-,225
KPSÖ	246	3,40	,760	-,271	,545
YDÖ	246	3,04	,730	-,038	,519

(UETÖ: Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, KPSÖ: Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, YDÖ: Yaşam Doyumu Ölçeği)

Tablo 2'de görüldüğü üzere öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeylerine ilişkin puanlar (çarpıklık ve basıklık değerleri ± 1 aralığında) normal dağılım göstermektedir. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları ($\bar{x}=2,45$) düşük, psikolojik sağlamlık düzeyleri ($\bar{x}=3,40$) yüksek ve yaşam doyumu düzeyleri ($\bar{x}=3,04$) ise orta düzeydedir. "öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeyleri cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?" alt problemine ilişkin yapılan t testi sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, Psikolojik Sağlamlık ve Yaşam Doymu Düzeylerinin Cinsiyete Göre T-Testi Sonuçları

Ölçekler	Cinsiyet	f	$\bar{x}$	Ss	sd	t	p
UETÖ	Kadın	145	2,49	,53	244	1,666	,097
	Erkek	101	2,37	,59			
KPSÖ	Kadın	145	3,26	,77	244	-3,491	,001
	Erkek	101	3,59	,70			
YDÖ	Kadın	145	3,08	,73	244	1,242	,215
	Erkek	101	2,97	,71			

(UETÖ: Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, KPSÖ: Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, YDÖ: Yaşam Doymu Ölçeği)

Tablo 3'te görüldüğü üzere, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum ($t(244)=1.666, p>.05$) ile yaşam doymu ($t(244)=1.242, p>.05$) düzeylerine ait puanların cinsiyete göre anlamlı fark göstermediği ancak psikolojik sağlamlık düzeylerinin ($t(244)=-3.491, p<.05$) erkek öğretmenler lehine anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir. “öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doymu düzeyleri görev yaptıkları okul kademesine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt probleminde ilişkin yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, Psikolojik Sağlamlık ve Yaşam Doymu Düzeylerinin Görev Yaptıkları Okul Kademesine Göre Anova Sonuçları

Ölçek	Grp	f	$\bar{x}$	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
UETÖ	A*	18	2,60	,47	Grup içi	2,08	3	,69	2,24	,08
	B*	85	2,33	,60	Gruplar arası	74,70	242	,30		
	C*	109	2,51	,55	Toplam	76,78	245			
	D*	34	2,45	,44						
KPSÖ	A	18	2,45	,55	Grup içi	4,06	3	1,35	2,38	,07
	B	85	2,94	,85	Gruplar arası	137,62	242	,56		
	C	109	3,41	,61	Toplam	141,68	245			
	D	34	3,44	,79						
YDÖ	A	18	3,45	,88	Grup içi	,307	3	,10	,19	,90
	B	85	3,39	,76	Gruplar arası	130,27	242	,53		
	C	109	3,10	,76	Toplam	130,57	245			
	D	34	3,07	,80						

(UETÖ: Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, KPSÖ: Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, YDÖ: Yaşam Doymu Ölçeği, *A: Anaokulu, *B: İlkokul, *C: Ortaokul, *D: Lise)

Tablo 4’te görüldüğü üzere okul kademesi değişkeni öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum ($F_{[3-242]}=2.24, p>.05$), psikolojik sağlamlık ($F_{[3-242]}=2.38, p>.05$) ve yaşam doyumu düzeylerinde ($F_{[3-242]}=0.19, p>.05$) anlamlı bir farklılığa neden olmamaktadır. Farklı okul kademelerinde çalışan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeyleri benzerdir. “*öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeyleri mesleki deneyimlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?*” alt problemine ilişkin yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, Psikolojik Sağlamlık ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin Mesleki Deneyimlerine Göre Anova Sonuçları

Ölçek	Grup	f	$\bar{x}$	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Fark
UETÖ	A*	120	2,59	,49	Grup içi	6,72	4	1,68	5,78	,00	A>C
	B*	51	2,42	,55	Gruplar arası	70,06	241	,29			
	C*	43	2,14	,56	Toplam	76,78	245				
	D*	16	2,41	,66							
	E*	16	2,30	,59							
KPSÖ	A	120	3,27	,70	Grup içi	7,35	4	1,83	3,30	,01	A>C
	B	51	3,32	,96	Gruplar arası	134,33	241	,55			
	C	43	3,62	,58	Toplam	141,68	245				
	D	16	3,60	,64							
	E	16	3,77	,70							
YDÖ	A	120	3,01	,71	Grup içi	2,07	4	,519	,97	,42	-
	B	51	3,20	,86	Gruplar arası	128,49	241	,533			
	C	43	2,92	,67	Toplam	130,57	245				
	D	16	3,03	,61							
	E	16	3,02	,63							

(UETÖ: Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, KPSÖ: Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, YDÖ: Yaşam Doyumu Ölçeği, *A: 0-5, *B: 6-10, *C: 11-15, *D: 15-20, *E: 20+)

Tablo 5’te görüldüğü üzere, öğretmenlerin yaşam doyumu ($F_{[4-241]}=0.97, p>.05$) düzeyleri mesleki deneyime göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Ancak öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları ($F_{[4-241]}=5.78, p<.05$) ile psikolojik sağlamlık düzeyleri ($F_{[4-241]}=3.30, p<.05$) 1-5 yıl deneyime sahip öğretmenler ile 11-15 yıl deneyime sahip öğretmenler arasında 1-5 yıl deneyime sahip öğretmenler lehine anlamlı farklılık gös-

termektedir. “öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeyleri algıladıkları teknolojik beceri düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemine ilişkin yapılan ANOVA testi sonuçları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, Psikolojik Sağlamlık ve Yaşam Doymu Düzeylerinin Algıladıkları Teknolojik Beceri Düzeylerine Göre Anova Sonuçları

Ölçek	Grup	f	$\bar{x}$	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Fark
UETÖ	A*	15	2,11	,48	Grup içi	4,56	2	2,28	7,68	,00	C>A C>B
	B*	123	2,36	,50	Gruplar arası	72,20	243	,29			
	C*	108	2,58	,59	Toplam	76,78	245				
KPSÖ	A	15	3,10	,80	Grup içi	4,50	2	2,25	3,99	,02	C>A
	B	123	3,31	,69	Gruplar arası	137,18	243	,56			
	C	108	3,54	,80	Toplam	141,68	245				
YDÖ	A	15	2,36	,87	Grup içi	10,15	2	5,07	10,2	,00	C>A B>A
	B	123	2,98	,65	Gruplar arası	120,42	243	,49			
	C	108	3,20	,73	Toplam	130,57	245				

(UETÖ: Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, KPSÖ: Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, YDÖ: Yaşam Doymu Ölçeği, *A: Düşük *B: Orta *C: Yüksek)

Tablo 6’da görüldüğü üzere, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarında ($F_{[2-243]}=7.68, p<.05$); teknolojik algısı yüksek olan öğretmenler ile teknolojik algısı düşük ve orta olan öğretmenler arasında teknolojik algısı yüksek olan öğretmenler lehine farklılık olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinde ($F_{[2-243]}=3.99, p<.05$); teknolojik algısı yüksek olan öğretmenler ile teknolojik algısı düşük olan öğretmenler arasında teknolojik algısı yüksek olan öğretmenler lehine farklılık olduğu tespit edilmiştir.

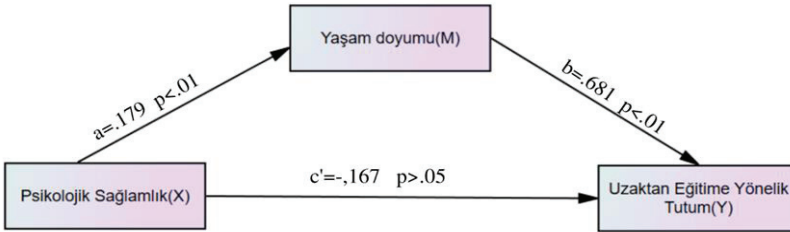
Öğretmenlerin yaşam doyumu düzeylerinde ($F_{[2-243]}=10.2, p<.05$); teknolojik algısı yüksek olan öğretmenler ile teknolojik algısı düşük olan öğretmenler arasında yüksek olan öğretmenler lehine, teknolojik algısı orta olan öğretmenler ile teknolojik algısı düşük olan öğretmenler arasında ise orta olan öğretmenler lehine farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. “Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” alt problemine ilişkin öğretmenlerin ölçek puanları arasındaki ilişkileri incelemek için bulunan pearson çarpım momentler korelasyon katsayı değerleri Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, Psikolojik Sağlık ve Yaşam Doyumu Düzeylerine Ait Pearson Çarpım Momentler Korelasyon Katsayıları

	UETÖ	KPSÖ	YDÖ
UETÖ	1		
KPSÖ	-,017	1	
YDÖ	,197**	,223**	1

(UETÖ: Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, KPSÖ: Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği, YDÖ: Yaşam Doyumu Ölçeği, $p < .01$)

Tablo 7 incelendiğinde çalışmaya dâhil olan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum düzeyleri ile psikolojik sağlık düzeyleri ($r = -.017$; $p > .01$) arasında düşük düzeyde, negatif ilişkilerin olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri ($r = .197$; $p < .01$) arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı ilişkilerin olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum düzeyleri arttıkça yaşam doyumu düzeyleri düşük düzeyde artmaktadır. Öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri ($r = .223$; $p < .01$) arasında düşük düzeyde, pozitif ve anlamlı ilişkilerinin olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeyleri arttıkça yaşam doyumu düzeyleri düşük düzeyde artmaktadır. “Yaşam doyumu, Öğretmenlerin psikolojik sağlıkları ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişkiye aracılık eder mi?” alt problemine ilişkin Aracılık testine ilişkin kuramsal gösterim şekil 1’de regresyon testi sonuçları ise Tablo 8’de sunulmuştur.

Şekil 1. Yaşam doyumu, öğretmenlerin psikolojik sağlıkları ile uzaktan eğitime yönelik tutumları arasındaki aracı ilişkininin kuramsal gösterimi

Tablo 8. Aracılık Testine İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları (N=246)

Tahmin değişkenleri	Sonuç Değişkenleri					
	M(yaşam doyumunu)			Y(Uzaktan eğitime yönelik tutum)		
	b	Sh	b	Sh		
X(Psikolojik Sağlık)	a	,179**	,05	c'	-,167	,166
M(Yaşam Doyumu)	-	-	-	b	,681**	,208
Sabit	$\hat{I}_M$	11,57***	1,0431	$\hat{I}_Y$	44,47***	4,15
R ²			.049			.043
			F(1;244)= 12,8257			F(2;243)= 5,4435

(Y: Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, X: Psikolojik Sağlık, M: Yaşam Doyumu, *p<.05, **p<.01, ***p<.001, Sh: Standart Hata.Standartize edilmiş beta katsayıları(b) raporlanmıştır.)

Öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin, uzaktan eğitime yönelik tutumlarının etkisinde, yaşam doyumunun aracılık rolü olup olmadığını test etmek amacıyla bootstrap yöntemini esas alan regresyon analizi yapılmıştır. Buna göre, psikolojik sağlamlığın uzaktan eğitime yönelik tutum üzerinde dolaylı etkisinin anlamlı olduğu, dolayısıyla da yaşam doyumunun psikolojik sağlık ile uzaktan eğitime yönelik tutumla ilişkisine aracılık ettiği tespit edilmiştir (b = .122, % 95 CI [.0213, .2453]). Bu sonuçlar ışığında araştırmanın hipotezi desteklenmiştir.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma kapsamında öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlık ve yaşam doyumunu düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen verilere göre öğretmenlerin pandemi döneminde uzaktan eğitime yönelik tutumlarının düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum pandemi döneminde öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecini işletme konusunda yeterince istekli olmadıkları veya bu durumu yeterince benimsemedikleri şeklinde yorumlanabilir. Nitekim Moçoşoğlu ve Kaya (2020) tarafından yapılan çalışmada pandemi döneminde öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum düzeylerinin benzer şekilde düşük düzeyde ve olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak Uysal ve Karagöz (2021) tarafından yapılan çalışmada ise orta düzeyde ve olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecini sınırlılık ve sunduğu avantajlar yönüyle karşılaştırmalı olarak değerlendirmelerinin bu sonuçlar üzerinde etkili olmuş olabileceği düşünülmektedir.

Uzaktan eğitim yoluyla öğretim faaliyetlerinin sürdürüldüğü pandemi döneminde öğretmenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum öğretmenlerin bu süreci deneyimlerken yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlarla başa çıkma noktasında yüksek bir çaba içerisinde oldukları anlamına gelmektedir. Ayrıca öğ-

retmenlerin pandemi sürecinde maruz kaldıkları sosyal sınırlılıklar ve olumsuz koşullar karşısında başarılı bir uyum sergiledikleri anlamı taşımaktadır. Araştırmanın bu sonucu Kınter (2020), Tatal ve Efe (2020) tarafından yapılan araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Öğretmenlerin pandemi döneminde yaşam doyumu düzeylerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, pandemi sürecinde öğretmenlerin aileleri, arkadaşları ve çevresindeki diğer üyelerle yaşadıkları sorunları olumlu yönde değerlendirebildikleri anlamına gelmektedir. İlgili literatür incelendiğinde yaşam doyumu, insanların iyilik halinin bilişsel yönünü temsil eden, pozitif ruh sağlığı ve mutluluğu açıklayan önemli bir kavram olarak nitelendirilmektedir (Bulut ve Yıldız, 2020; Peker, Cengiz ve Yıldız, 2021; Telef, 2011; Telman ve Ünsal, 2004). Bu yönüyle değerlendirildiğinde stresli yaşam koşullarının sürdüğü pandemi sürecinde öğretmenlerin pozitif bir ruh sağlığına ve orta düzeyde bir mutluluk düzeyine sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir. Araştırmanın bu sonucu literatürdeki diğer araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (Altınok, 2021; Peker, Cengiz ve Yıldız, 2021; Ulucan, Kılınç, Kaya ve Türkçapar, 2011). Nitekim Peker, Cengiz ve Yıldız (2021) tarafından Covid-19 korkusu ile problemlerle internet kullanımı arasındaki ilişkide yaşam doyumu ve öznel zindeliğin aracı rolünün incelendiği çalışmada katılımcıların yaşam doyumu düzeylerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonucuna göre öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Erkek ve kadın öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin tutumları benzerdir. Araştırmanın bu sonucu Kocayığıt ve Uşun (2020) tarafından yürütülen araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Benzer şekilde Ateş ve Altun (2008), Yıldız (2016) tarafından yapılan araştırmalarda öğretmenlik uygulaması eğitimi alan lisans öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin tutumları ile cinsiyetleri arasında anlamlı farklılaşmanın olmadığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte psikolojik sağlamlığın cinsiyete göre etkisi incelendiğinde erkek öğretmenler lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun, araştırmaya katılan öğretmenlerin geleneksel aile yapısı içinde büyümüş olmalarının, toplumun güçlü erkek algısının ve erkeklerin stresli yaşam ile başa çıkma noktasındaki çabalarının etkili olmuş olabileceği düşünülmektedir. Nitekim ulaşılan bu sonucun benzer araştırma sonuçlarıyla örtüştüğü görülmektedir. Öğretmen adaylarında psikolojik sağlamlık araştırması yapan Hoşoğlu ve diğerleri (2018) tarafından ulaşılan sonuçlarda erkek öğretmen adayları lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Öte yandan mevcut araştırma kapsamında erkek ve kadın öğretmenlerin yaşam doyum düzeyine ilişkin algıları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla farklı cinsiyetlerdeki öğretmenlerin yaşam doyum düzeyleri benzerlik göstermektedir. Araştırmanın bu sonucu Avşaroğlu, Deniz ve Kahraman (2005), Altay ve Avcı (2009), Koçak ve İçmenoğlu (2012), Cantez (2018), Özkul ve Cömert (2018) tarafından yürütülen çalışmalardan elde edilen sonuçlarla örtüşmektedir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuca göre öğretmenlerin teknolojik beceri düzeyi algılarının yüksek olduğu yönündedir. Yapılan benzer araştırmalar incelendiğinde araştırmanın bu sonucunun bazı araştırma sonuçlarıyla benzerlik (Erdemir, Bakırcı ve

Eyduran, 2009; Usta ve Korkmaz, 2010) gösterdiği bazı araştırma sonuçlarıyla da farklılaştığı (Alakoç, 2001; Ağır 2007) görülmektedir. Alakoç (2001) ve Ağır'ın (2007) çalışmalarında öğretim üyeleri ve öğretmenlerin uzaktan eğitim hakkında kendilerini yeterli bilgiye sahip olarak görmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu farklılığın araştırmanın pandemi döneminin başlamasından 13 ay sonra yapılmış olması ve bu süreçte öğretmenlerin teknolojiyi kullanma sıklıklarındaki artışla ilgili olduğu düşünülmektedir.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeylerinin mesleki deneyimlerine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları ile psikolojik sağlamlık düzeyleri 1-5 yıl deneyime sahip öğretmenler ile 11-15 yıl deneyime sahip öğretmenler arasında 1-5 yıl deneyime sahip öğretmenler lehine anlamlı farklılık göstermektedir. Ancak öğretmenlerin yaşam doyumu düzeyleri mesleki deneyime göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Literatür incelendiğinde Karaca, Karaca, Karamustafaoğlu ve Özcan (2021), Kocayigit ve Uşun (2020), Kurnaz, Kaynar, Barışık ve Doğrukök (2021), Ülkü (2018) çalışmalarında öğretmenlerin uzaktan eğitim algılarında mesleki deneyime göre anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Horzum, Albayrak ve Ayvaz (2012), Moçoşoğlu ve Kaya (2020) tarafından yapılan çalışmalarda ise uzaktan eğitime yönelik tutum ile mesleki kıdem arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar ilgili literatürde mesleki deneyim değişkeni açısından farklı sonuçlar elde edildiğini göstermektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin mesleki deneyime göre farklılaştığı sonucu, öğretmenlik mesleğinde elde edilen tecrübenin yaşam zorluklarıyla baş etmede etkili olduğu algısıyla örtüşmemektedir. Bu durumun mesleki deneyimi daha az olan genç öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde bilişim teknolojilerini kullanma alışkanlıklarıyla ilgili olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca araştırma sonucunda elde edilen bir başka sonuç ise öğretmenlerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin mesleki deneyime göre farklılaşmadığı sonucudur. Altuntaş ve Genç (2020) tarafından öğretmenlere yönelik gerçekleştirilen araştırma bulguları bu sonucu desteklemektedir.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeylerinin teknolojik beceri algısı değişkenine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutum, psikolojik sağlamlık ve yaşam doyumu düzeylerinde teknolojik algısı yüksek olan öğretmenler lehine farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu durum teknolojik beceri algısı yüksek olan öğretmenlerin EBA (Eğitim Bilişim Ağı) gibi platformları kullanma konusunda daha iyi uyum sağladığı ve yaşamlarında bir zorluk olarak görmedikleri söylenebilir. Dolayısıyla kendisiyle ilgili olumlu teknolojik algılara sahip öğretmenlerin salgın döneminde sorunlarla baş etmede daha başarılı olduğu ve yaşamlarını mutlu geçirdikleri şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte mevcut araştırma sonucunda psikolojik sağlamlığın uzaktan eğitime yönelik tutum üzerinde dolaylı etkisinin anlamlı olduğu, yaşam doyumunun psikolojik sağlamlık ile uzaktan eğitime yönelik tutumla ilişkisine aracılık ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla öğretmenlerin psikolojik sağlamlıklarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarını doğrudan etkilemediği ancak yaşam doyumu aracılığıyla etkilediği şeklinde yorumlanabilir. Buna göre psikolojik sağlamlığı yüksek olan öğretmenlerin mevcut sal-

gıyla baş etme de başarılı olmaları yaşam doyumu seviyelerinin yükselmesine yardımcı olacaktır. Bunun bir sonucu olarak yüksek yaşam doyumuna sahip öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının artacağı anlamına gelmektedir. Araştırmadan elde edilen bu sonuçlar ışığında aşağıda bazı önerilerde bulunulmuştur.

1. Öğretmenlerde zor durumlarla baş edebilme becerisinin geliştirilmesine yönelik sürekli mesleki eğitimler düzenlenebilir.
2. Öğretmenlerin salgın döneminde web 2.0 araçlarını daha etkin ve efektif kullanabilmeleri için takviye kurs veya eğitimler verilebilir.
3. Dijital uzaktan eğitim platformlarını kullanma konusunda yetersiz olduğunu düşünen öğretmenlerin destek alabileceği bir destek platformunun kurulması önerilebilir.
4. Bu araştırmanın nitel yöntemlerle desteklenmesi öğretmenlerin düşüncelerine dair daha ayrıntılı bilgilere ulaşılmasına yardımcı olabilir.

Kaynakça

- Ağır, F. (2007). Uzaktan eğitime karşı tutum ölçeği geliştirmeye yönelik geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Education Sciences*, 3(2), 128-139.
- Akbulut, M., Sahin, U. & Esen, A. C. (2020). More than a virus: How covid 19 infected education in Turkey?. *Journal of Social Science Education*, 19(0), 30-42.
- Alakoç, Z. (2001). Genel olarak uzaktan öğretim ve konuya öğretim üyelerinin bakış açıları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(0), 403-413.
- Alpago, H. & Alpago, D. O. (2020). Korona virüs ve sosyoekonomik sonuçlar. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (8), 99-114.
- Altay, B. ve Avcı, İ. A. (2009). Huzurevinde yaşayan yaşlılarda öz bakım gücü ve yaşam doyumu arasındaki ilişki. *Dicle Tıp Dergisi*, 36(4), 275-282.
- Altınok, M. (2021). Lise öğrencilerinin dijital bağımlılık ve yaşam doyumunun incelenmesi. *TEBD*, 19(1), 262- 291.
- Altuntaş, S. & Genç, H. (2020). Mutluluğun yordayıcısı olarak psikolojik sağlamlık: Öğretmen örnekleminin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(4),936-948.
- Ateş, A. & Altun, E. (2008), Bilgisayar öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 125-145
- Avşaroğlu, S., Deniz, M. E. ve Kahraman, A. (2005). Teknik öğretmenlerde yaşam doyumu iş doyumu ve mesleki tükenmişliğin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 115-129.
- Aydemir, A. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmen ile öğrenci-veli iletişimi: Sosyal bilgiler öğretmenlerinin deneyimleri. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 813-827.

- Balci, Y. & Çetin, G. (2020). Covid-19 pandemi sürecinin Türkiye'de istihdama etkileri ve kamu açısından alınması gereken tedbirler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(37), 40-58.
- Baron, M. & Kenny, D. A. (1988). The moderator-mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(6), 1173-1182.
- Baş, Ş. A. (2019). *Evde yaşayan yaşlıların aktif yaşlanma ve yaşam kalitesi yönünden değerlendirilmesi: Nazilli örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Block, J, Kremen, A. M. (1996). IQ and ego-resiliency: Conceptual and empirical connections and separateness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(2), 349-361.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açık öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi sırasında ilköğretim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik imge ve algıları: Bir metafor analizi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1-23.
- Bulut, M. B., & Yıldız, M. (2020). Üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin yaşam doyumlarına etkisi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 24(2), 397-412.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (10. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cantez, E. (2018). Üniversite öğrencilerinin mutluluk, psikolojik sağlık ve öz yeterlik düzeyleri arasındaki ilişki. *Aydın İnsan ve Toplum Dergisi*, 4(2) , 61-76.
- Dağlı, A, Baysal, N. (2016). Yaşam doyumu ölçeğinin Türkçe’ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1250-1262.
- Doğan, T. (2015). Kısa psikolojik sağlık ölçeğinin Türkçe uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 93-102.
- Elçiçek, M. (2021a). Tendencies in Turkey-based academic studies on distance education during the covid-19 pandemic. *Journal of Educational Technology and Online Learning*, 4(3), 406-417.
- Elçiçek, M. (2021b). An investigation into the technology integration levels of pre-service teachers in compulsory distance education (covid-19 pandemic). *International Online Journal of Education and Teaching*, 8(3), 2060-2080.
- Erdemir, N., Bakırcı, H. & Eyduran, E. (2009). Öğretmen adaylarının eğitimde teknolojiyi kullanabilme özgüvenlerinin tespiti. *Journal of Turkish Science Education*, 6(3), 99-108.
- Horzum, M. B., Albayrak, E. & Ayvaz, A. (2012). Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimde uzaktan eğitime yönelik inançları. *Ege Eğitim Dergisi*, 13(1), 56-72.

- Hoşoğlu, R., Fırıncı Kodaz, A., Yılmaz Bingöl, T. & Vural Batık, M. (2018). Öğretmen adaylarında psikolojik sağlamlık. *OPUS International Journal of Society Reserches*, 8(14), 217-239.
- Kapıkıran, Ş. & Yağcı, U. (2012). Ergenlerin yalnızlık ve yaşam doyumu: çalgı çalma ve müzik topluluğuna katılmanın aracı ve farklılaştırıcı rolü. *İlköğretim Online*, 11(3), 738-747.
- Karaca, İ., Karaca, N., Karamustafaoğlu, N. & Özcan, M. (2021). Öğretmenlerin uzaktan eğitimin yararına ilişkin algılarının incelenmesi. *Humanistic Perspective*, 3(1), 209-224.
- Kararımkar, Ö. (2006). Psikolojik sağlamlık, risk faktörleri ve koruyucu faktörler. *Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*, 3(26), 129-142.
- Kaya, A., Balay, R., & Göçen, A. (2012). Öğretmenlerin alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine ilişkin bilme, uygulama ve eğitim ihtiyacı düzeyleri. *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 1303-5134.
- Kımtır, N. (2020). Covid-19 günlerinde bireylerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (Özel Sayı), 574-605.
- Koca, A. ve Tural, O. (2021). Covid 19 salgını sürecinde değişen dinamikler üzerinden yeni kamusal alan olasılıkları. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 11(2), 360-377.
- Kocayığırt, A. & Uşun, S. (2020). Milli eğitim bakanlığına bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları (Burdur ili örneği). *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(23), 285-299.
- Koçak, R. ve İçmenoğlu, E. (2012). Üstün yetenekli öğrencilerin duygusal zekâ ve yaratıcılık düzeylerinin yaşam doyumlarını yordayıcı rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(37), 73-85.
- Kurnaz, A., Kaynar, H., Barışık, C. Ş. & Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 293-322.
- Moçoşoğlu, B. & Kaya, A. (2020). Koronavirüs hastalığı (covid-19) sebebiyle uygulanan uzaktan eğitime yönelik öğretmen tutumlarının incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 2(1), 15-43.
- Özkul, R. & Cömert, M. (2018). Ortaokul öğretmenlerinde yaşam doyum düzeyi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 707-724.
- Peker, A., Cengiz, S. & Yıldız, M. N. (2021). Yaşam doyumu ve öznel zindeliğin covid-19 korkusu ile problemlili internet kullanımı arasındaki aracılık ilişkisi. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 24(2), 199-206.
- Sabancı, Y. & Çekiç A. (2019). Psikolojik sağlamlık ve yaşamda mevcut anlamın lise öğrencilerinin yaşam doyumları üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 14(3), 833 - 844.

- Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P. & Jennifer Bernard, J. (2008). The brief resilience scale: Assessing the ability to bounce back. *International Journal of Behavioral Medicine*, 15, 194–200.
- Stewart, M., Reid, G. J. & Mangham, C. (1997). Fostering children's resilience. *Journal of Pediatric Nursing*, 12(1), 21-31.
- Telef, B. B. (2011). Öğretmenlerin öz-yeterlikleri, iş doyumları, yaşam doyumları ve tükenmişliklerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(1), 91-108.
- Telman, N. & Ünsal, P. (2004). *Çalışan memnuniyeti*. (1. Baskı). İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Tutal, V. & Efe, M. (2020). Bireylerin psikolojik sağlık ve covid-19 korkularının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Journal of International Social Research*, 13(74), 318-325.
- Ulucan, H., Kılınç, M., Kaya, K. & Türkçapar, Ü. (2011). Beden eğitimi spor yükseköğretiminde öğrenimlerine devam eden öğrencilerin umutsuzluk ve yaşam doyum düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13(3), 349-356.
- UNESCO. (2020). <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> adresinden 05 Haziran 2021 tarihinde alınmıştır.
- Upoalkpajor, J. L. N. & Upoalkpajor, C. B. (2020). The impact of covid-19 on education in Ghana. *Asian journal of education and social studies*, 9(1), 23-33.
- Usta, E. & Korkmaz, Ö. (2010). Öğretmen adaylarının bilgisayar yeterlikleri ve teknoloji kullanımına ilişkin algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1335-1349.
- Uysal, M. & Karagöz, A. E. (2021). Aday öğretmenlerin covid-19 pandemi sürecinde yürütülen uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin tutumlarının incelenmesi: Atatürk akademisi örneği. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(4), 1274-1290.
- Ülkü, S. (2018). *İlkokullardan görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Veletsianos, G. (Ed.). (2010). *Emerging technologies in distance education*. Athabasca University Press.
- Yıldız, S. (2016). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumları. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 301-329.
- Yolcu, H. H. (2020). Koronavirüs (covid-19) pandemi sürecinde sınıf öğretmeni adaylarının uzaktan eğitim deneyimleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 237-250.

Ek 1: Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 05.07.2021-954

T.C.
SIİRT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
ETİK KURULU KARARLARI

Oturum Tarihi
01.07.2021

Oturum Saati
13:00

Oturum Sayısı
172

Üniversitemiz Etik Kurulu 01.07.2021 tarihinde saat 13:00'da Kurul Başkanı Prof. Dr. Cemalettin ERDEMCI başkanlığında, aşağıda imzaları bulunan üyelerin katılımıyla toplanarak gündemdeki konuları görüşmüş ve aşağıdaki kararları almıştır.

ETİK KURUL KARARI

Siirt üniversitesi Etik Kurulunun aşağıdaki görüşü tavsiye niteliğinde olup üniversitemizle ilgili etik ilkelerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi amacını taşımaktadır.

ETİK İNCELEME KONUSU

Sorumlu Araştırmacının Adı Soyadı: Dr. Öğr. Üyesi Hüsamettin ERDEMCI
Değerlendirilecek Araştırmanın Adı: Özel Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Sürecine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi başlıklı araştırmasının etik olarak uygunluğu

SONUÇ

Sonuç olarak Sosyal Bilimlerdeki araştırmaların yayın etiği, insan katılımına dayalı olanların da araştırma etiği bakımından etik gereklerle uygun olması gerekmektedir.

Katılımcıların zarara uğratılmaması temel ilkedir. Rızalarının olması halinde toplanan verilerin isim verilmeden raporlaştırılmasında araştırma etiği bakımından bir sakınca bulunmamaktadır.

Kurul Üyeleri:

Prof. Dr. Cemalettin ERDEMCI
Kurul Başkanı

Prof. Dr. Ayhan YILMAZ
Kurul Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Arif GÜLLER
Kurul Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Simla ADAĞIDE YILMAZ
Kurul Üyesi

Doç. Dr. Adnan MEMDUHOĞLU
Kurul Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Varol TUTAL
Kurul Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Burçak ASLAN ÇELİK
Kurul Üyesi